

RINGERIKE
KOMMUNE

Hva viser arealregnskapet for Ringerike fra 2010 til i dag og hvordan kan areal- og naturanalysene være nyttig for dere ifm. revideringen av arealdelen?

Bente Elsrud Anfinnsen, klima- og miljøsjef
Formannskapet 23. april 2024

Ringerike har bygd ned natur tilsvarende 280 fotballbaner på fem år

NRK dokumenterte 44000 inngrep i norsk natur på bare fem år!

Kommunene (og andre) ser så mange andre viktige formål... og naturen nedprioriteres bare litt og litt og litt til...

Ringerike er nr. 6 på NRKs liste over kommunene som har bygd ned mest natur fra 2017-2022 → 2003 dekar (280 fotballbaner) fordelt på 430 områder.

Norge i rødt, hvitt og
GRÅTT

Les:
NRKs sak [her](#).
Ringerikes arealregnskap [her](#)
(viser endringer i arealbruk mellom årene 2010, 2019 og 2024)

Oppsynsmannen.
Utklipp: NRK.no

Se hvordan naturen har endret seg i distriktet: - Ringerike har gått i luksusfellen

Artikkel i
Ringerikes blad
26.mars 2024

Fra verst til best: Ringerike kommune bygde ned null matjord i 2023

I de foreløpige KOSTRA-tallene er det registrert 0,1 dekar tap av matjord i Ringerike kommune i fjor. Bildet er tatt i 2009. Foto: Frode Johansen

Av [Aleksander Berge](#)

Sist oppdatert:
22.04.24 03:33

Del

Kommunen har selv registrert at de kun har omdisponert 0,1 dekar dyrka mark i fjor.

RingBlad 22. april 2024

Foto: Høyre

Kommunen var versting. Nå vil de ikke ofre ett dekar til med matjord

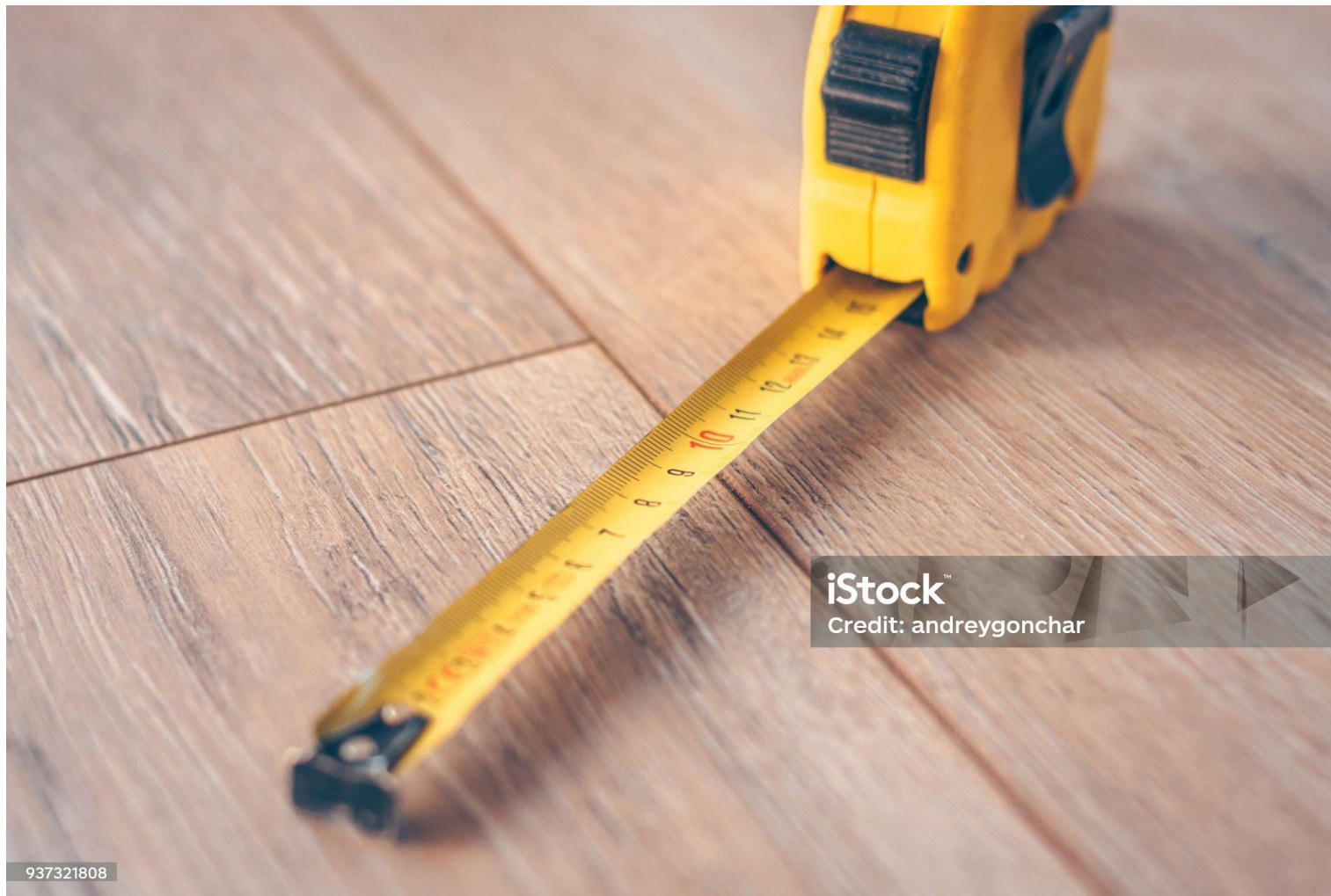
Ringerike var verst i landet på jordvern. Foreløpige Kostra-tall viser at jordvernet nå står sterkt i kommunen.

MARTE DANBOLT
416 58 639

- Vi er veldig strenge og har vedtatt nullvisjon for tap av matjord, sier ordfører Runar Johansen (H) i Ringerike til Kommunal Rapport.
- Nullvisjonen ble vedtatt i kommuneplanens samfunnsdel fra i 2021. Klima- og miljøsjef Bente Elsrud Anfinnsen opplever at den blir tillagt stor vekt i plansaker.
- Det er sterk politisk vilje i kommunen til å ta vare på dyrket og dyrkbar mark. Samtidig har vi i administrasjonen styrket

Kommunal rapport april 2024

Arealregnskap og –analyser; -et verktøy for å styrke deres oversikt og beslutningsgrunnlag

Hva er arealregnskap og arealanalyse?

- Ringerike kommune har utarbeidet og tatt i bruk en metode for arealanalyse- og regnskap
- Formål: verktøy for å planlegge for en langsiktig og bærekraftig arealforvaltning.
- Tema: jordvern, karbonrike arealer, naturmangfold og friluftsliv
- **Arealregnskap** → oversikt over hvor mye og hvor vi har ulike verdifulle arealkategorier + utvikling over tid
 - ➔ Basert på kartlag som viser **faktisk** arealbruk "i felt" uavhengig av planstatus – bruker til en hver tid mest oppdaterte data fra Kilden, Naturbase etc.
- **Arealanalyser** → analyser av **potensielle** virkninger av arealbruksendringer:
 - Analyser kan gjøres for avgrensede arealer for eksempel et planforslag til reguleringsplan, et arealinnspill til arealdelen eller
 - på kommunenivå: for eksempel hva som er totalt er «båndlagt» av bygg- og anleggsformål i arealdelen.
- ➔ Hvilke verdier berører vi hvis vi tillater utbygging?

Bilder: Besteforeldrenes klimaaksjon + Hans Kristian Øverby

Arealregnskapet og –analysene viser antall dekar av....

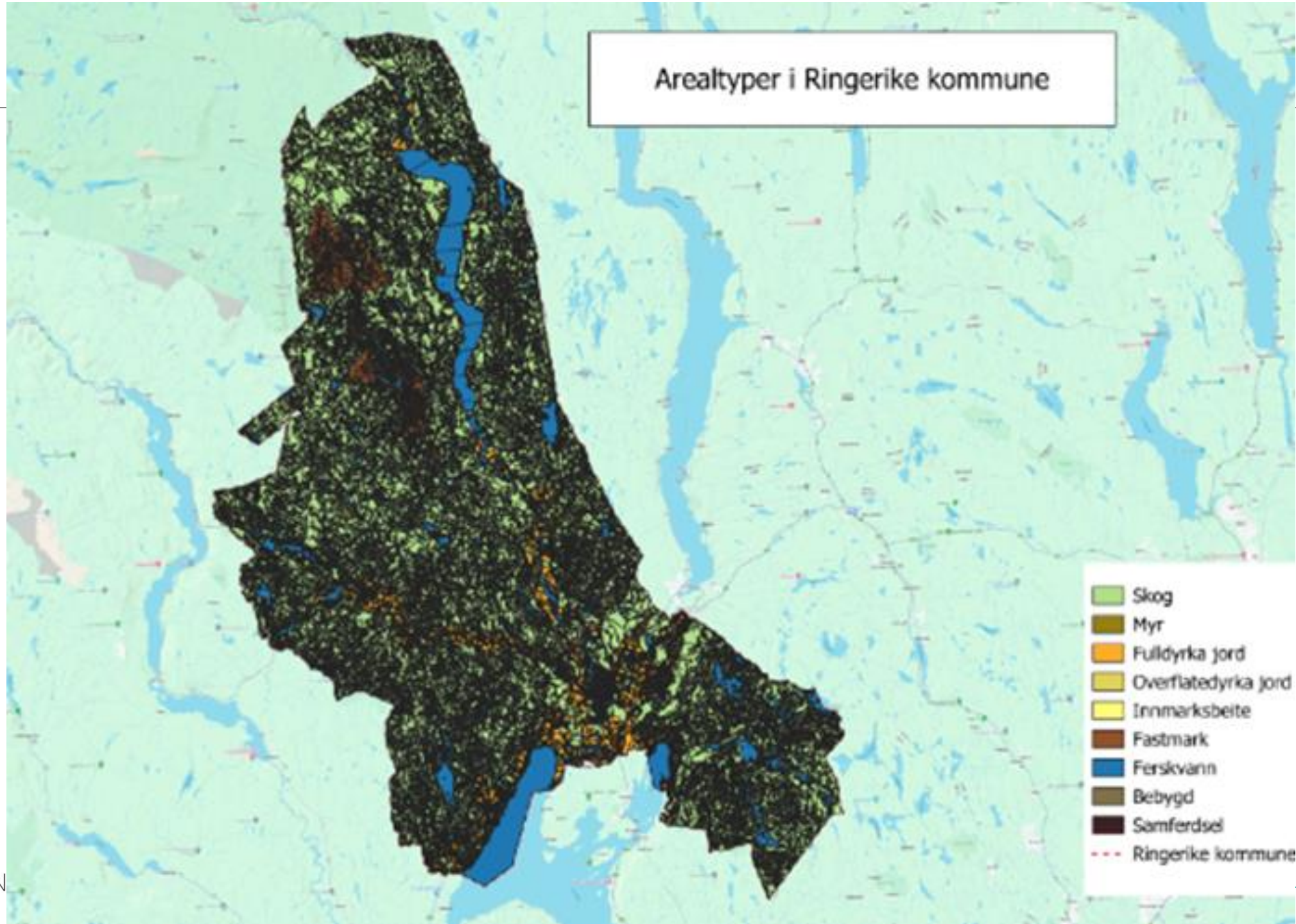
- **Jordvern**
 - Dyrka mark (fulldyrka, overflatedyrka, inmarksbeite)
 - Dyrkbar mark
- **Karbonrike arealer**
 - Skog –fordelt på høy, middels og lav bonitet
 - Myr
- **«Naturmangfold verdikategorisert»:** samlekart over områder der det er registrert viktig naturmangfold, bl.a. arter av nasjonal forvaltningsinteresse, verdifulle naturtyper, miljøregistreringer i skog mm. Delt i tre verdikategorier:
 - Svært høy verdi
 - Høy verdi
 - Middels
- **Naturtyper** – åtte naturtyper hvor Ringerike kommune har et særskilt forvaltningsansvar (sandfuruskog, potensiell sandfuruskog, kalkskog, levesteder for prioriterte og freda arter, utvalgte naturtyper, verdifull vassdragsnatur, raviner og dødisgroper)
- **Friluftlivsarealer**

I all hovedsak benyttes kart fra nasjonale kartdatabaser (Kilden, naturbase etc.)

For naturmangfold har vi supplert inn noen egne kartlag; -for oversikt og for å bøte på noen av kunnskapshullene.

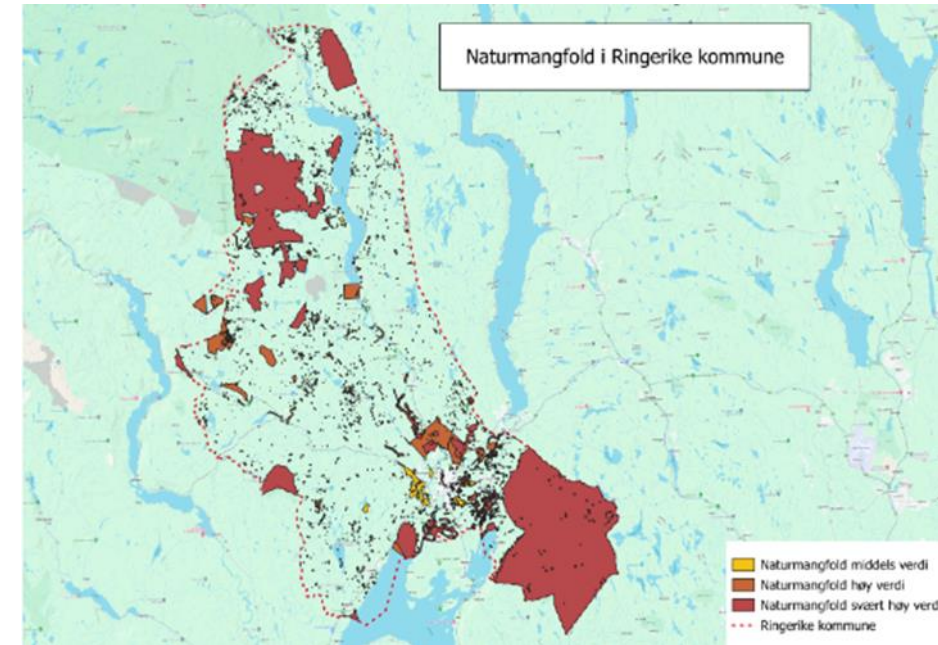
Arealtyper i Ringerike kommune

Naturmangfold – samlekart sortert i verdikategorier

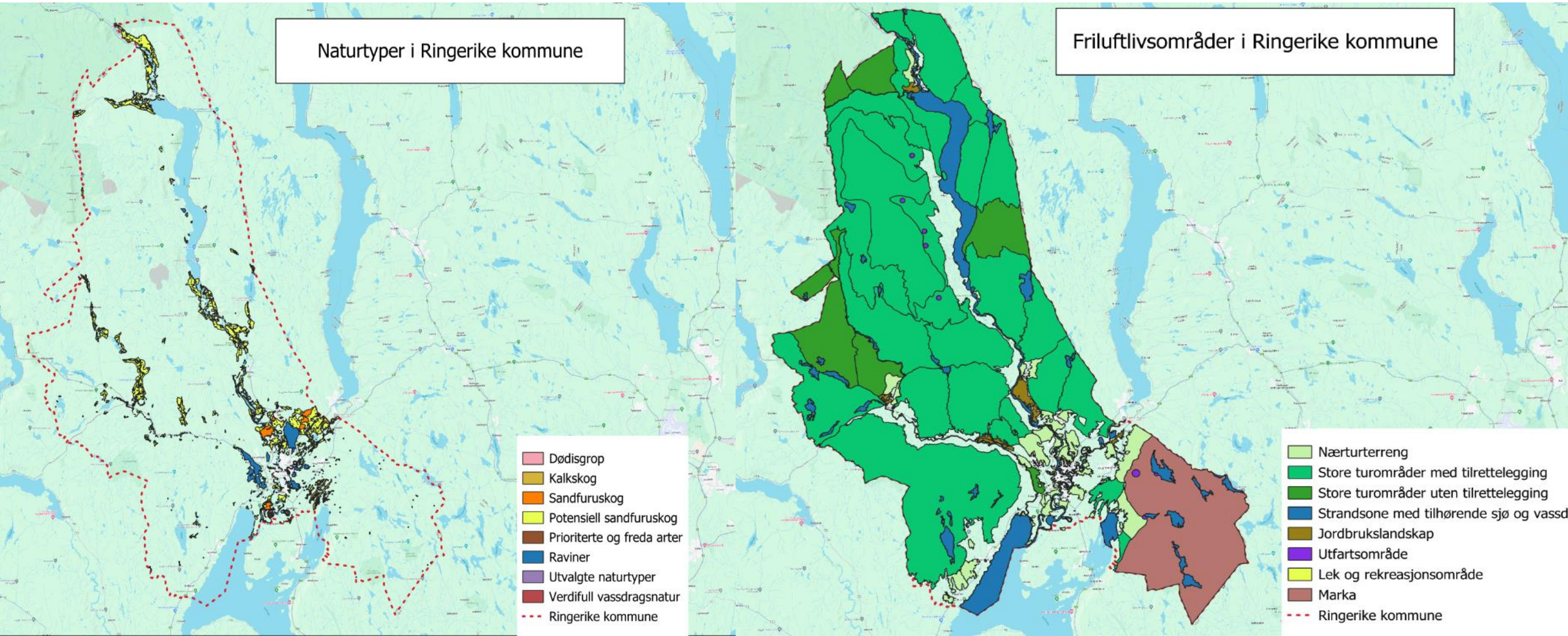

Naturmangfold innenfor hver kategori	Verdikategori
<ul style="list-style-type: none"> Raviner uten andre registrerte naturverdier. Manuelt inntegnet fra høydedata og <u>hillshade</u>. <u>Dødisgrøp</u>. Disse er manuelt inntegnet fra høydedata og <u>hillshade</u>, samt hentet fra <i>geologisk arv</i> (NGU.no) og DN-håndbok 13-registreringer NMI med svært lav kvalitet, lav kvalitet, og ikke kvalitetsvurdert Naturtyper (DN-håndbok 13) med C-verdi 	Middels
<ul style="list-style-type: none"> MIS livsmiljø og nøkkelbiotoper Naturtyper (DN-håndbok 13) B-lokaliteter NMI med moderat lokalitetskvalitet Foreslåtte verneområder (naturbase.no) Geologisk arv (NGU.no) Funksjonsområder for arter (naturbase.no) 	Høy
<ul style="list-style-type: none"> Utvalgte naturtyper Truede naturtyper (CR, EN, VU) i henhold til norsk rødliste, unntatt svært lav-, lav- og moderat kvalitet. Naturtyper (DN-håndbok 13) A-lokaliteter NMI med svært høy og høy lokalitetskvalitet Alle verneområder Naturtyper med sentral økosystemfunksjon med svært høy kvalitet <u>Markagrensen</u> Økologisk leveområde for <u>rødlistede arter</u>, se 1.1 <i>Utvelgelse av areal for rødlisterarter</i> Sandfurskog (NMI og DN-håndbok 13) Prioriterte arter, alle registreringer med koordinatpresisjon under 150m. Lagt til en 50 m buffer NMI med høy og svært høy lokalitetskvalitet Naturtyper (DN-håndbok 13) i rødlistekategori CR, EN og VU, utvalgte naturtyper, registrert sandfurskog og alle med A-verdi Prioriterte og freda arter. Lagt til en 50 m buffer <u>Rødlistede arter</u>. Se 1.1 <i>Utvelgelse av areal for rødlisterarter</i> 	Svært høy

OBS: Mange områder er mangelfullt kartlagt – behov for kartlegging må alltid vurderes ved vurdering av enkeltområder!

Arealanalyser- og regnskap i Ringerike kommune

Arealregnskap for 2010, 2019 og 2024 -beregningsmetode

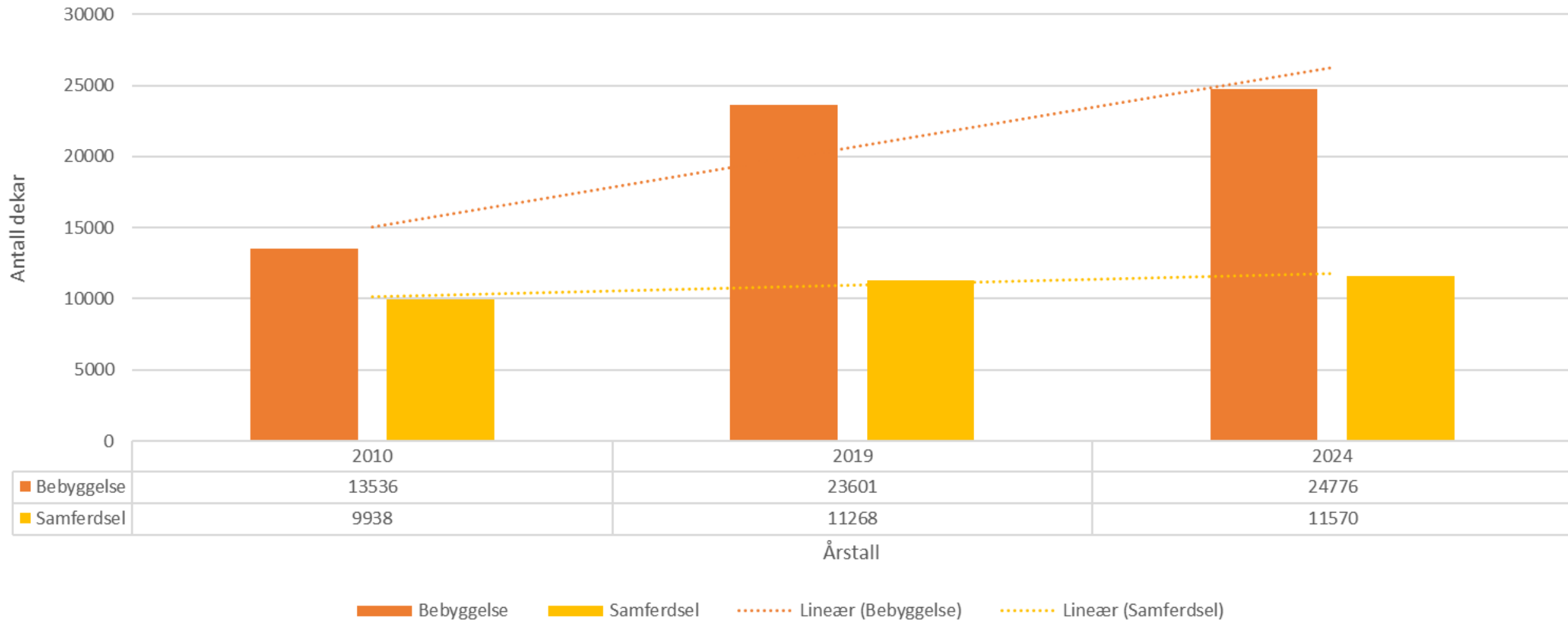
- Har benyttet historiske arealressurskart (AR5) til å vise utviklingen over tid; - hvor mye hadde vi av arealtypene dyrka og dyrkbar mark, skog, myr og bebyggt areal i kommunen fra 2010, 2019 og 2024?
- Naturmangfold, naturtyper og friluftsliv: GIS-beregninger for å finne antall dekar overlapp mellom bebyggelse og samferdsel fra AR5 og temakartene – dette gir oss et anslag på hvor mye som er bygget ned over tid.
- FEILKILDER
 - Endring i metodikk i AR5
 - Fra 2013 ble minstearealet for å registrere bebygde områder i AR5 redusert fra 5 dekar til 2 dekar.
 - Endringer i AR5 er registrert fra når de er fanget opp i kartet og ikke nødvendigvis når den faktiske endringen har skjedd.
 - Temakart naturtyper, naturmangfold og friluftsliv er konstante og viser ikke utviklingen av areal typer over tid.

Arealendringer over utvalgte arealkategorier fra AR5

Bebyggelse og samferdsel i Ringerike kommune

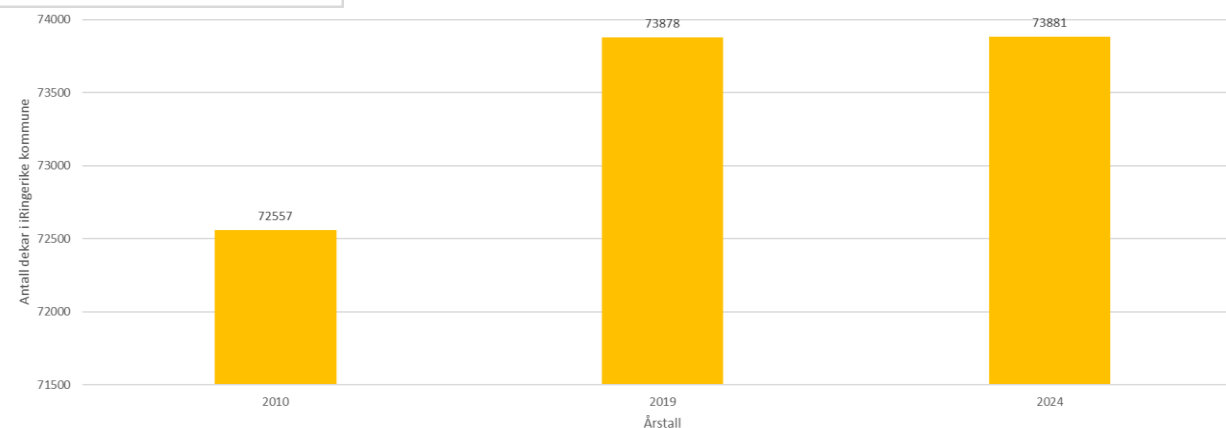
Arealendringer over utvalgte arealkategorier fra AR5

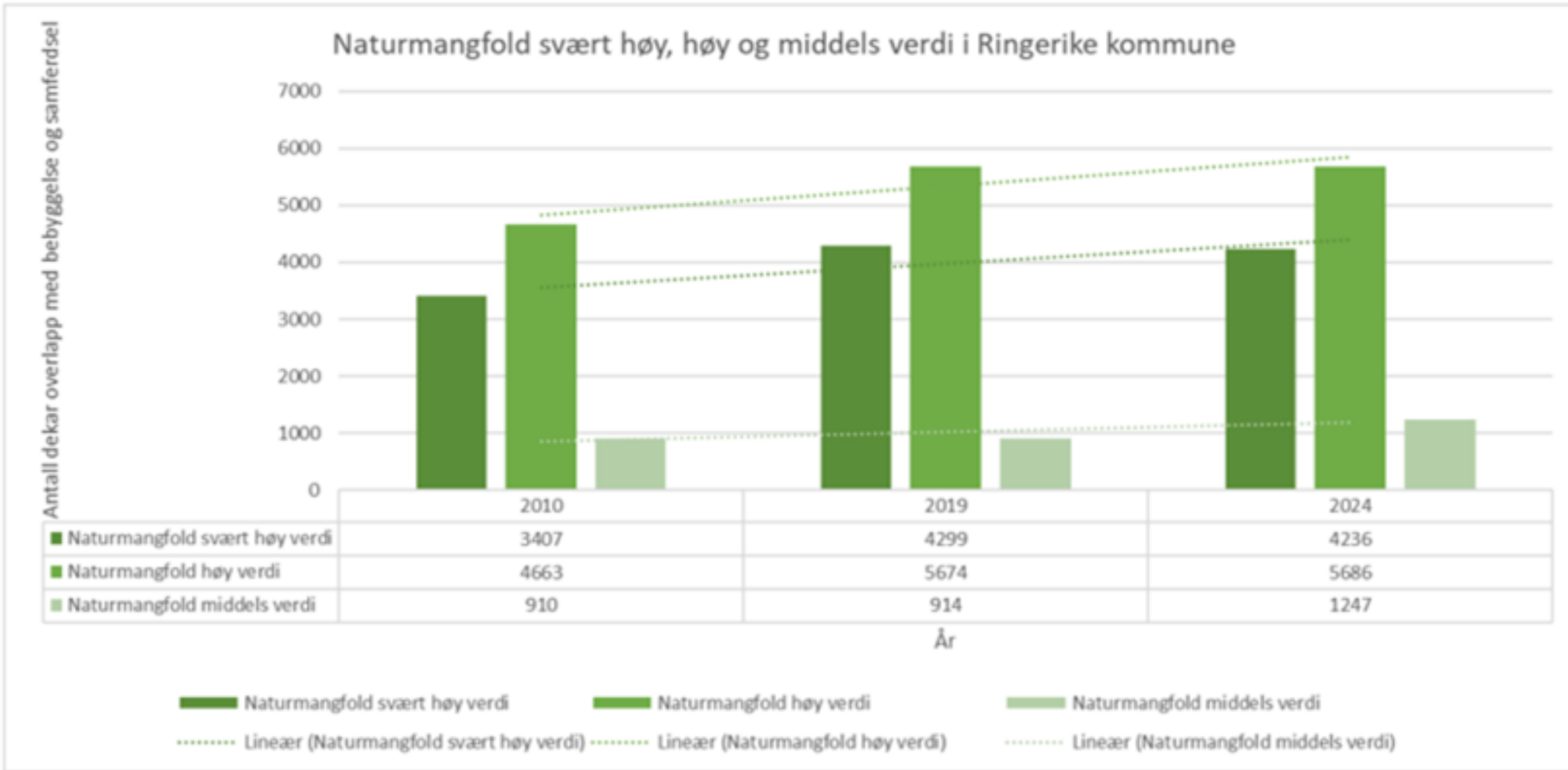
Skog av høy, middels og lav bonitet i Ringerike kommune

Fulldyrka jord i Ringerike kommune

Nedbygging av naturmangfold

Figur: Nedbygging av arealer som er viktig for naturmangfold i Ringerike kommune i år 2010, 2019 og 2024.

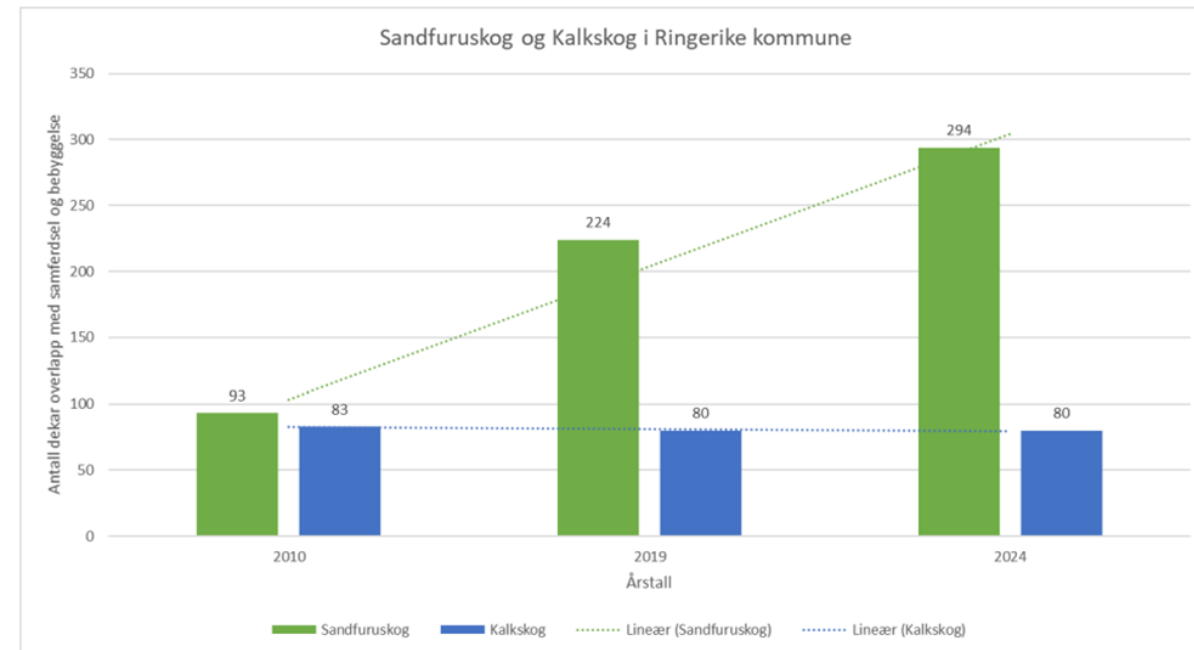
Sandfurskog; en naturtype under særlig utbyggingspress

Over: Rik sandfurskog med dødisgroper, Tyttebærmoen

Foto: Thorstein Paulsen, Ringerike kommune

Naturtyper – sandfurskog og kalkskog

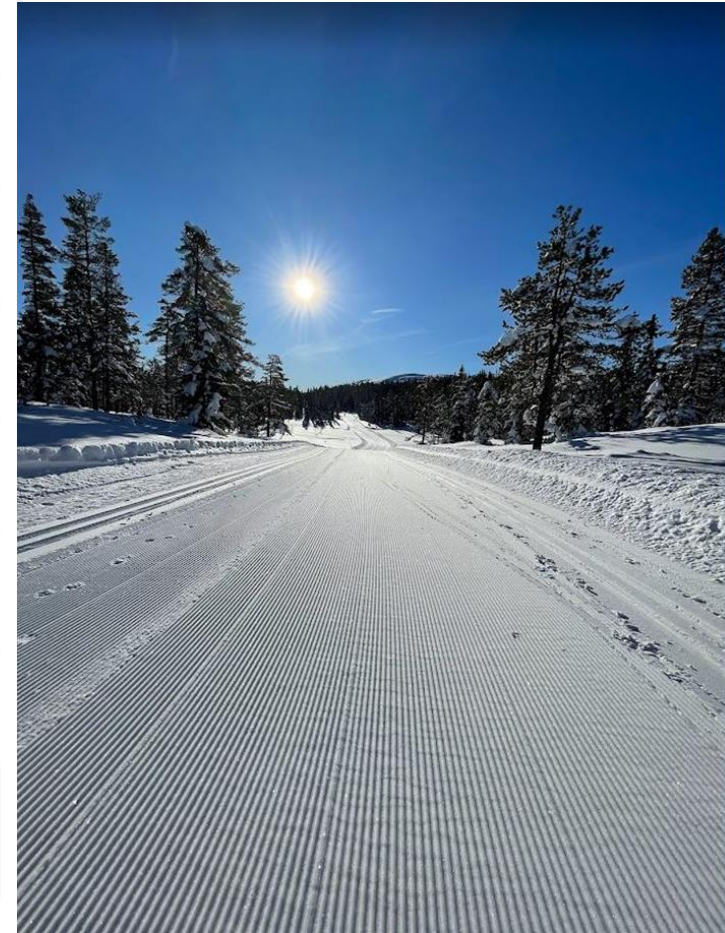
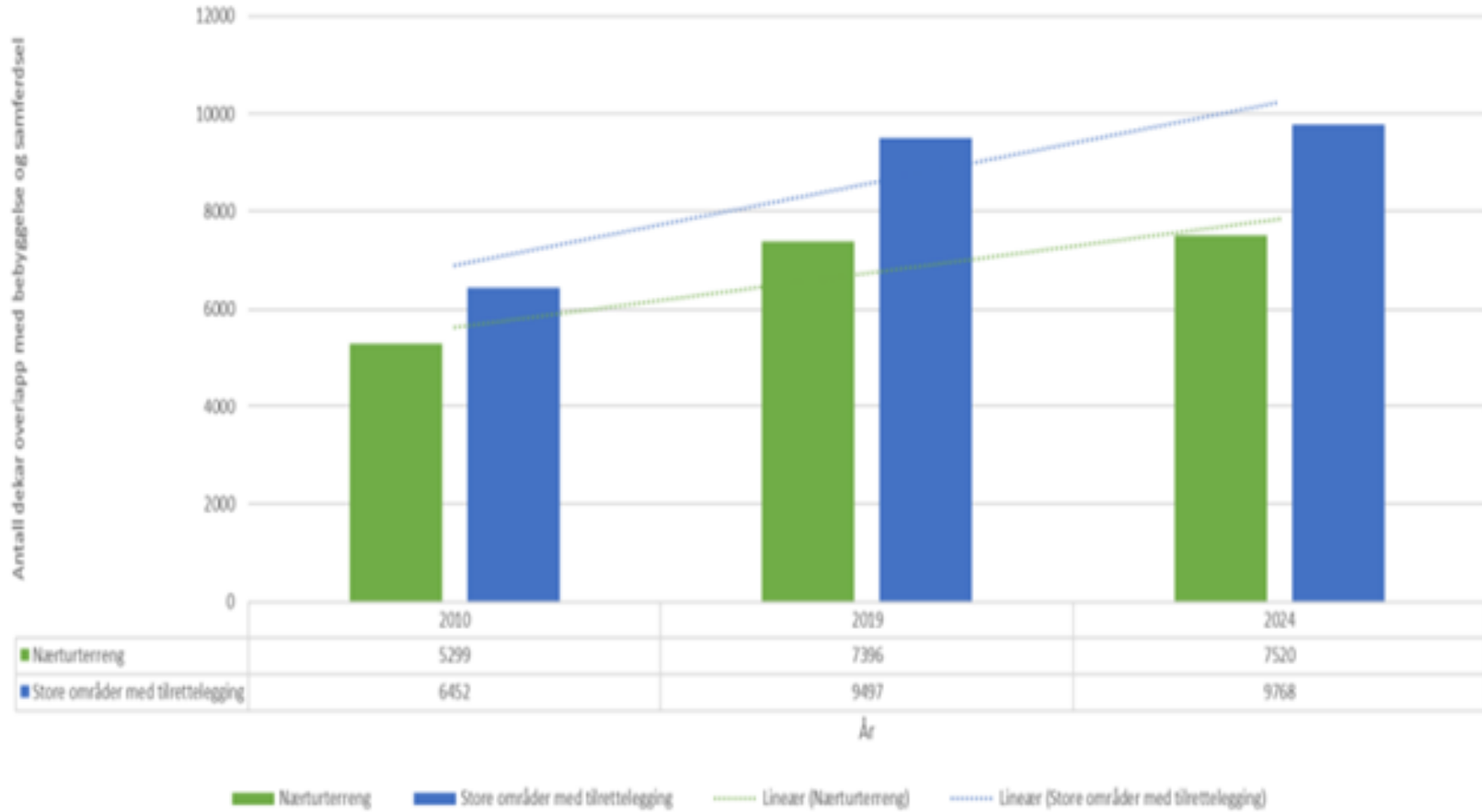
Figur: Nedbygging av arealer registrert med sandfurskog og kalkskog i Ringerike kommune i år 2010, 2019 og 2024.

Nedbygging av friluftsområder

Friluftslivsområder - Nærturterreng og store områder med tilrettelegging - i Ringerike kommune

Hvorfor er arealregnskap- og analyser nyttige verktøy?

Arealregnskap som oppdateres årlig (i årsrapport):

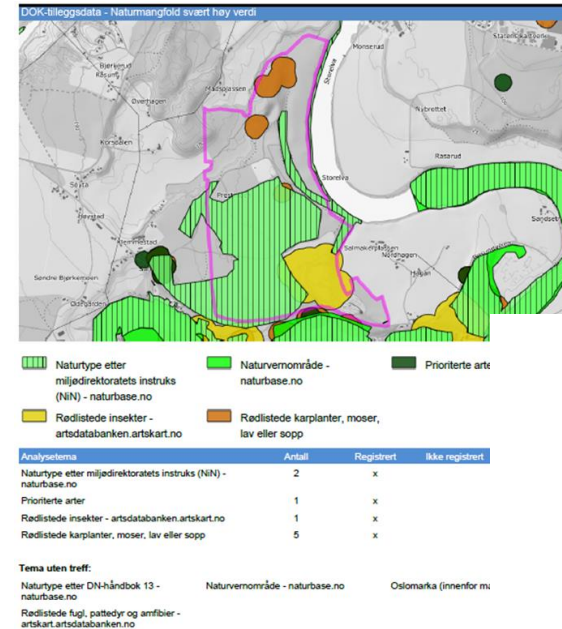
- Gir overblikk over arealbruksendringer over tid – følger vi de overordnede målsettinger i samfunnsdel og arealdel?

Arealanalyser i enkeltsaker:

- Gir oss et rask og effektivt overblikk over arealkategorier innenfor et gitt areal når en søknad om endret arealbruk skal behandles – reguleringsplan, nydyrkingssak, byggesak.
 - Nyttig for både kommuneadministrasjon og politikere

Arealanalyser for hele kommunen i arealdelen:

- Arealregnskap gir oss kunnskap om hvor vi har viktige areal- og naturverdier i Ringerike kommune (hva som faktisk er på arealene i dag).
- Arealanalyser viser oss hvor mye av hvilke verdier planforslaget åpner opp for at kan bygges ut → de samlede virkningene av planforslaget.

RINGERIKE
KOMMUNE

Arealanalyse fra revidering av kommuneplanens arealdel

AREALREGNSKAPSRAPPORT
2010, 2019, 2024

Rapport i ifm. årsrapport

Arealanalyser av arealinns spill til kommuneplanens arealdel

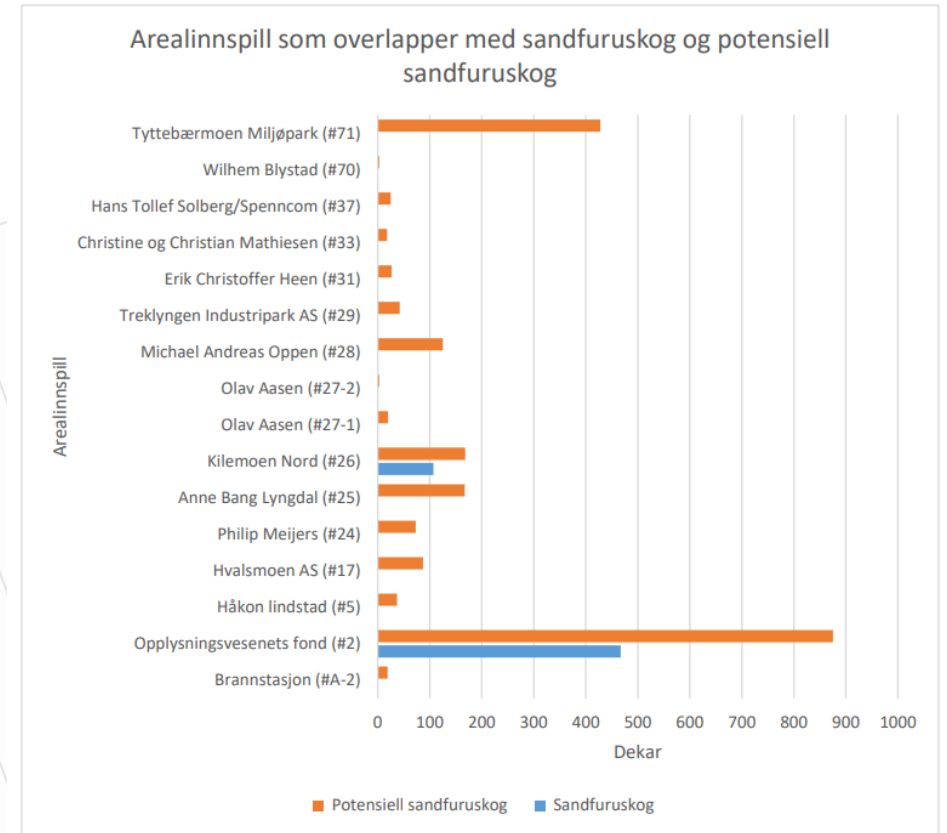
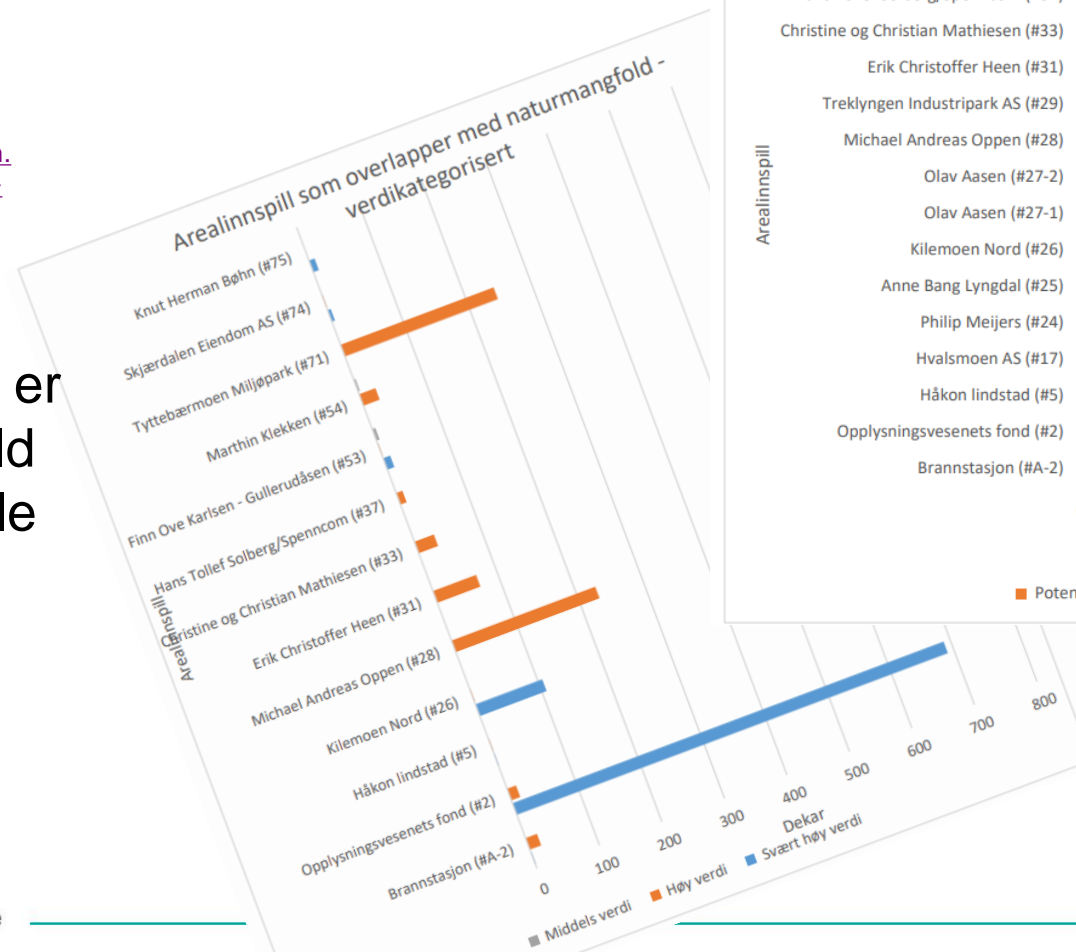

Hvilke arealinns spill har størst påvirkning på de ulike arealtyper?

- Se arealanalyser av hvert enkelt arealinns spill som er konsekvensutredet her:

[«Arealregnskap for arealinns spill konsekvensutredet ifm. revidering av kommuneplanens arealdel for Ringerike»](#)

- OBS: For noen arealinns spill er kartlegging av naturmangfold oppdatert etter analysene ble gjort. Resultater fra kartlegging sommer 2023 ligger [her](#).

Arealanalyser av samlede virkninger av høringsforslaget til revidert arealdel og endringer

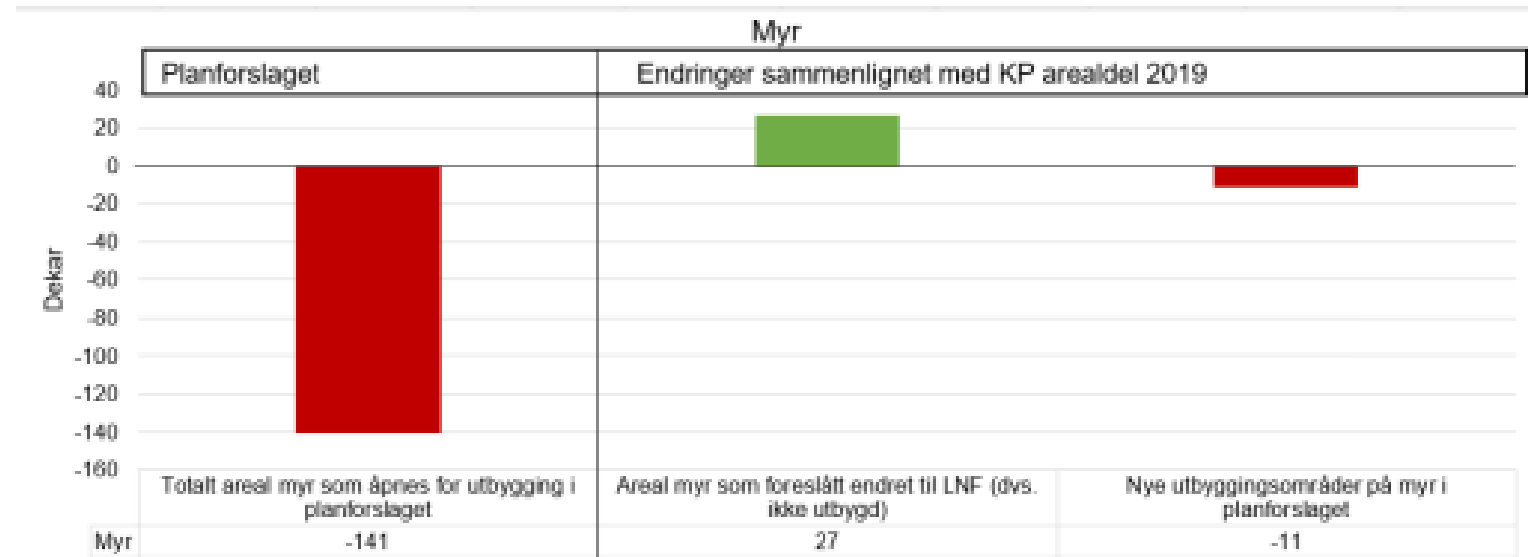

- Samlede virkninger av planforslaget som helhet og hvilke endringer som foreslås sammenliknet med gjeldende arealdel

Overlagsanalyser av planforslaget og kartlagene fra arealregnskapet gir oversikt over mange dekar av hver arealkategori som åpnes for utbygging

- Rød søyle til venstre: Totalt areal i planforslaget som blir avsatt til bygg- og anleggsformål.
- Grønn søyle: Arealer som vi foreslår tilbakeført til LNF-formålet.
- Rød søyle til høyre: Nye utbyggingsområder i planforslaget.

Se 5.2.5 om klimagassutslipp fra arealbruksendringer og og 6.2. om samla virkninger av planforslaget i [planbeskrivelsen](#).

Hentet fra planbeskrivelse s. 76

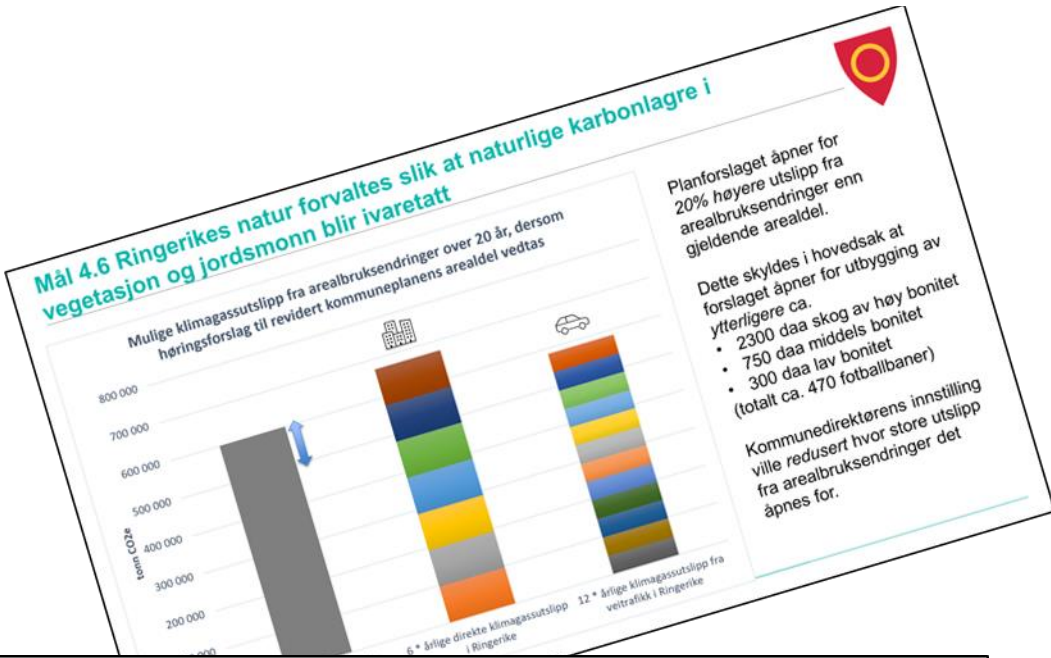
Hvordan vil vi fremover forvalte Ringerikes arealer og natur?

Bilde: Pixabay

Med tydeligere mål og føringer både nasjonalt og i samfunnsdelen, større oppmerksomhet på positive synergier og bedre beslutningsgrunnlag til dere; -klarer vi å styre mot en mer kompakt arealutvikling og å forvalte verdifulle arealer og natur mer bærekraftig i Ringerike?

Positive synergier og kindereg

Kindereg: Kompakt arealutvikling gir oss både bedre grunnlag for levende, attraktive by og tettsteder, gode synergier og klynger innen næring og industri OG bedre mulighet til å ta vare på natur, friluftsområder, matjord, naturens karbonlagre, flomdemping og overvannshåndtering +++

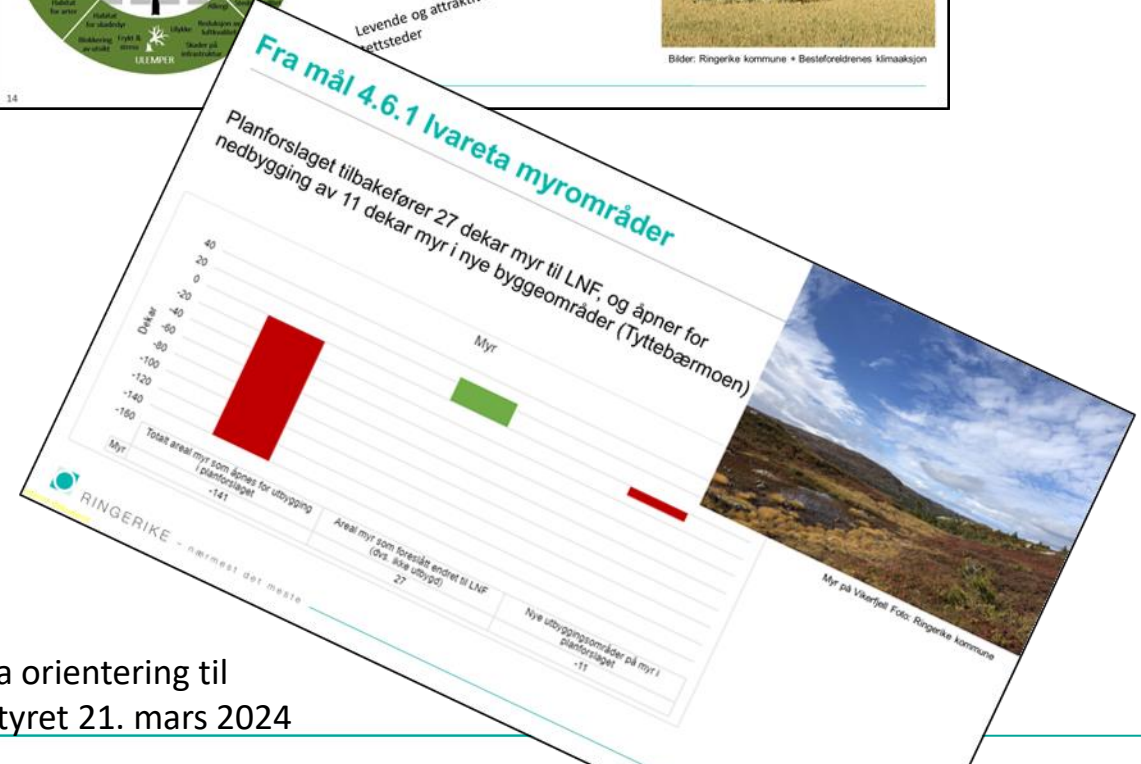
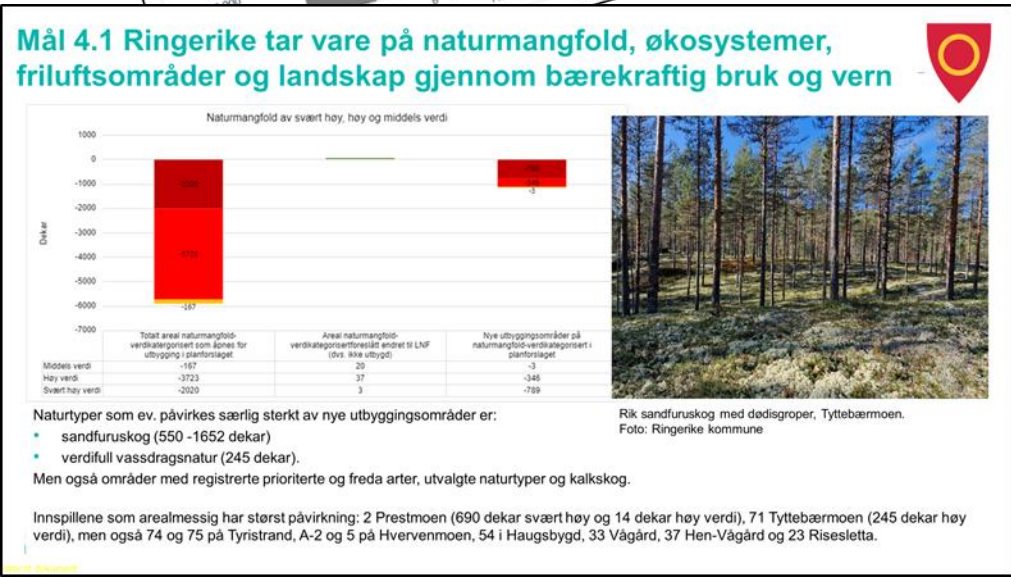
CO2

Eks. Ringerike: Bevare arealer som tar opp CO2 er 3-4 ganger så viktig for det globale klimaet som våre direkte utslipp.

Illustrasjon av Ringerike kommune, Ashild Lie

Levende og attraktive by- og tettsteder

Bilder: Ringerike kommune • Besteforeldrenes klimaakosj

Lysbilder fra orientering til kommunestyret 21. mars 2024

Takk for oppmerksomheten og bruk gjerne linkene
i presentasjonen😊

RINGERIKE
nærmest det meste

RINGERIKE
KOMMUNE